De Tovenaar van het IJsparadijs

Tekst : Marie Dielemans

Myriam Dielemans

Illustraties : Jacques Dielemans

Vertaling : Johan Deconinck

D/2010/M.Dielemans/Uitgever

Geachte Collega's,

Geachte Ouders,

Bij het lezen van dit verhaal zullen de kinderen ervan bewust worden dat het opwarmen van het klimaat ontregelingen veroorzaakt in het leven van de mensen die in en rond de poolstreken wonen.

Ze zullen ontdekken dat er naast het CO2, dat gedeeltelijk voortgebracht wordt door onze manier om energie te verbruiken, een ander gas bestaat met een broeikaseffect en dat evenveel bijdraagt tot het opwarmen van het klimaat. Het is het methaan dat een opwarmingscapaciteit heeft die 25 keer hoger ligt dan van het CO2. Dit gas wordt voor een deel voortgebracht door bacteriën en zit grotendeels vast in de bevroren grond van de poolstreken.

De denkbeeldige figuren van dit verhaal zullen de kinderen geleidelijk aan laten begrijpen dat het dringend is enerzijds onze levensgewoontes te veranderen en anderzijds de energie te besparen.

- Wat een ellende! dacht Makkak treurig terwijl hij even de motor van zijn vissersbootje afzette. Eskimo's doen dat soms om dan naar de immense stilte te luisteren.

Plots kwam in een oorverdovend gedonder de top van een ijsberg los en stortte het zeewater in. Dat was nipt, zeg! De golven die daarop volgden waren zo hevig dat zijn bootje gevaarlijk begon te wankelen.

Maar met de verbazende snelheid van hen die de onvoorziene gevaren van het hoge Noorden kennen startte Makkak de motor en maakte zich zo rap als hij kon uit de voeten.

- *Dit is niet normaal, dacht hij bij zichzelf. In dit seizoen zou ik met mijn slee of te voet moeten vissen. Normaal zou het pakijs heel de zee moeten bedekken en zo de ijsbergen tegenhouden.*

Makkak voelde zich wat weemoedig… Zijn bootje vertraagde geleidelijk aan en zachtjes, tussen de zeldzame dunne ijsplakjes in, liet hij een lange vislijn waaraan hij verschillende vishaken vastgemaakt had, het water in zakken. Hij hoopte op die manier tenminste een paar vissen te kunnen meebrengen om zijn honden te voederen.

De zeehonden, daarentegen, die waren weg…

Tegelijkertijd voelde Angulak zich heel eenzaam in haar gele houten huisje. Het stond er wat verlaten bij aan de voet van de rots in de vorm van een hart die over het dorp hing.

Een paar weken daarvoor had een andere reusachtige ijsberg, door het zeewater uitgehold, zich opeens omgekeerd en zo een enorme golf veroorzaakt. De boot die heel haar familie naar een wat verder gelegen eiland moest brengen had minder geluk gehad… In dat ijskoude water hadden ze geen enkele overlevende teruggevonden…

kamiks (dit zijn laarzen uit zeehondenpelzen voor binnenshuis)

- *Aan het werk! zei ze en weg waren al heer weemoedige gedachten.*
  Niets gaat boven werk om sombere ideeën van je af te zetten! Ik ga kamiks naaien en ik zal ze gaan verkopen.

- *Ze trok haar anorak aan en ging naar het vissershokje bij de zee waar haar vader vroeger zijn jachtschatten opstapelde. Het huisje helde gevaarlijk over en zakte gedeeltelijk in de grond die de jongste tijd nogal eigenaardig aan het worden was. Maar Angulak was zo ontroerd door al haar herinneringen dat ze er geen aandacht aan gaf en ging naar binnen.*

- *De grond beweegt! besefte ze uiteindelijk nadat ze de mooiste zeehondenpelzen had uitgekozen.*

Angst verlamde Angulak. Ze durfde niet meer te bewegen. Het vissershokje gleed weg naar de zee vlakbij, net alsof het op een glijbaan stond.

Een visser niet ver vandaan kreeg het allemaal in de gaten. Hij snelde ernaartoe en met volle kracht sleurde hij Angulak terug op de vaste grond. In dat ijskoude water had ze geen schijn van kans gehad.

(ulu = krom mes dat Eskimo vrouwen gebruiken om pelzen te bewerken)

Dit verhaal deed vlug de ronde en sleepte al gauw heel het dorp mee in de angst.
Maar wat gebeurde er dan toch? Geen pakijs, geen zeehonden meer, en de grond die vroeger zo hard was zakte nu gewoon weg.

Erg geschokt sloot Angulak zich op in haar huis… Alles wat ze liefhad had ze verloren. De ulu die ze gekregen had van haar mama hing ze weemoedig op aan de muur. Die zou alvast niet meer van nut zijn. Het werd haar allemaal te veel en ze liet haar tranen de vrije loop.

Enkele dagen daarna verdween ook de zon. Drie maanden lang zouden de dorpsbewoners die niet meer te zien krijgen. Het was het begin van de lange duistere poolnacht.

Zonder het witte pakijs dat haar licht terugkaatst zag de maan er maar bleekjes uit. De anders zo sprookjesachtige noorderlichten leken plots schrikwekkend in de grondeloze duisternis. En de honden die niet meer op de bevroren zee konden rondhossen lieten een akelig gehuil horen.

De stemming in het dorp was voelbaar droefgeestig.

Maar in het midden van een duistere nacht, terwijl iedereen nog sliep, gebeurde er een vreemd verschijnsel.

De winden van een zonnestorm stuurden zo veel deeltjes naar de aarde dat een paar ervan, in plaats van een magisch noorderlicht te schetsen, op een eigenaardige manier op een ijsberg terecht kwamen die de zee magistraal gebeeldhouwd had. En wonder boven wonder, deze begon langzaam te schommelen.

- *Ha, ha! Als die denkt dat hij nog lang zal blijven slapen, dacht de maan bij zichzelf. Ze had alles gezien en vooral de boodschap goed begrepen die de zon naar de aarde gestuurd had.*

Inderdaad, de tovenaar die deze ijsberg bewoonde en hem "mijn ijsparadijs" noemde, deed langzaam één oog open en daarna het andere. Hij keek toen naar de toverkalender die hij naast zich opgehangen had.

- *Oho! 50 jaar! Dat is niet genoeg!*
  We hebben nog ruim de tijd voor een dutje van 10 jaar, dacht hij bij zichzelf.
  En hij deed zijn ogen weer dicht.

  Maar de maan en de zon die meester zijn over de getijden moedigden de wind aan om een golf te doen ontstaan die hem net als een emmer koud water uit zijn schelp deed komen die hij gebruikte als bed.

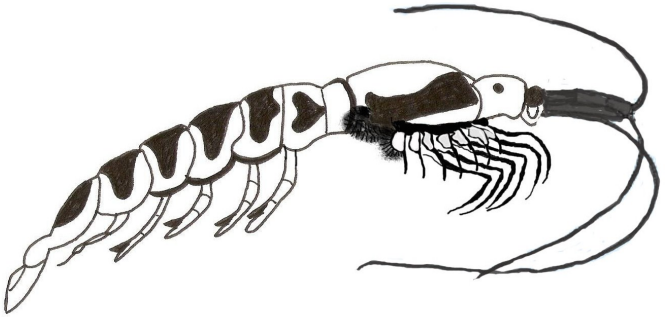

- Wat is het hier warm! zuchtte hij.
Maar ik heb een idee :
een barbecue als ontbijt!

Hij ontdooide dan maar uit zijn ijsvoorraad een joekel van een kril. Krillen zijn van die planktonkreeftjes die walvissen bij duizenden verorberen. Het was een waar festijn voor zo'n klein iemand als hij!

Daarna, net zoals iedere keer wanneer hij wakker werd na een jarenlange slaap, vond hij dat zijn paleis er maar povertjes uitzag en hij begon te mopperen tegen de zee en de zon die zijn woning flink beschadigd hadden.

En net zoals iedere keer zat hij urenlang te piekeren over zijn toekomst. Zou hij zijn toverkracht gebruiken om zijn paleis te herstellen? Of uiteindelijk dan toch verhuizen?

En, precies zoals iedere keer nestelde hij zich uiteindelijk in zijn mosselschelp die hij ook als vliegend tapijt gebruikte en vloog weg op zoek naar een nieuwe ijsberg die het waard was "ijsparadijs" genoemd te worden.

Op zijn zoektocht naar het mooiste van het mooiste vond hij een prachtige ijsberg met turquoise weerschijn. Toevallig deze die Angulak van uit haar keuken ook kon bewonderen. Zonder te aarzelen streek hij er neer in één van die knusse holtes. Daarna klom hij naar de top om de omringende gebieden te bewonderen.

- Wat is het hier afschuwelijk, zeg! Alles is duister! Geen ziertje ijs te bespeuren! Akkoord, de huisjes met al hun kleuren, die mogen er best wel zijn. Maar ze zouden nog veel mooier zijn als er een beetje sneeuw lag, dacht hij. Maar dat is voor later.

Totaal uitgeput door zijn verhuizing nestelde hij zich in zijn mosselschelp en viel in slaap.

- Ah nee! De luilak! Nu gaat hij te ver! zegden de maan en de zon in koor. En ze smeekten de Wind om opnieuw een ijskoude golf als verkwikkende douche op hem af te sturen.

Nu was de emmer vol! Dat de zee zijn rust zo maar kwam storen, dat was van het goede te veel. De tovenaar van het ijsparadijs veerde dan ook recht uit zijn schelp en riep op een gebiedende wijze :

- *Ijsjewiet, ijsjewat,zee, verander je en toon me dat!*

… maar niets… er gebeurde helemaal niets.

Tot drie keer toe herhaalde hij zijn toverspreuk. Zonder resultaat.
Hij begon te twijfelen en probeerde een andere formule:

- *Sneeuwiet, sneeuwat, word pakijs en toon me dat!*

… maar nog altijd niets!

Nu was hij helemaal van de kaart. In één wip zat hij op zijn vliegende schelp en weg was hij om zijn toverkracht elders te testen. Opnieuw tevergeefs: de zee wilde maar niet vervriezen.

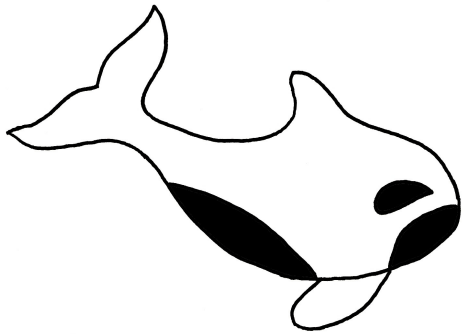

Een zwaardwalvis zwom niet ver van hem. Omdat hij ervan overtuigd was dat hij zijn toverkrachten verloren had riep hij razend de formule :

- *Kleurewiet, kleurewat, word nu sneeuwwit en toon me dat.*

Op hetzelfde ogenblik veranderde de zwaardwalvis van kleur en werd sneeuwwit van kop tot staart.

Daarna kreeg hij een beer in de gaten. De tovenaar van het ijsparadijs mompelde tussen zijn tanden :

- *Aardewiet, aardewat, krijg bruine vlekken op je pels en toon me dat.*

Onmiddellijk werd de pels van de beer bedekt met bruine vlekken.

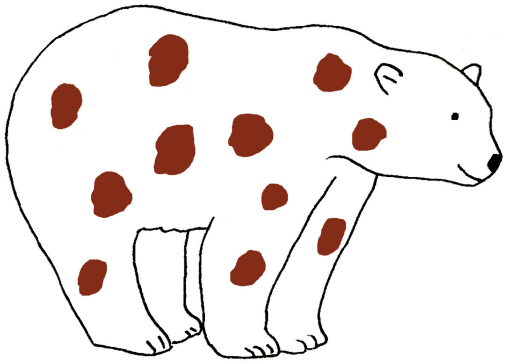

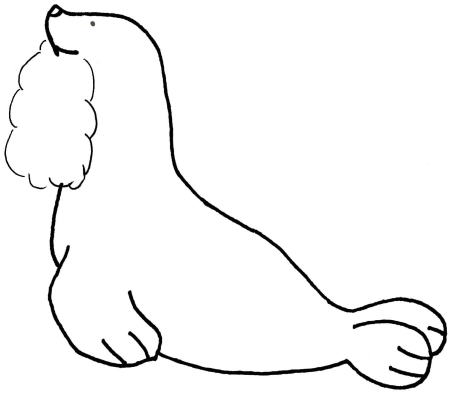

En toen was het de beurt aan een baardrob die daar toevallig voorbij geslenterd kwam. In geen tijd had hij zijn formule klaar:

- *Baardewiet, baardewat, kruip in de huid van de Kerstman en toon me dat.*

Ogenblikkelijk begon op de kin van het dier een indrukwekkende zilveren baard te groeien.

- Er moet ergens iemand zijn die mijn toverkrachten steelt, mijmerde de tovenaar terwijl hij terug naar zijn paleis wandelde.

Hij keerde zich om en zag dat een ijsbeer met bruine vlekken, een witte zwaardwalvis en een vermomde zeehond hem volgden. Ze zagen er zo belachelijk uit dat hij schaterde van het lachen. Plots kreeg hij een idee.

Van op zijn schelp riep hij hen een nieuwe toverformule toe:

- Al zijn jullie nog zo mooi, zoals vroeger word je weer getooid als het ijs zich weer naar mij plooit!

- Ontdek wie mijn toverkrachten steelt en jullie vermomming zal verdwijnen! riep hij hen toe.

Helemaal ontredderd hadden de drie detectives geen andere keuze dan weer de weg op te gaan.

De witte zwaardwalvis dook het diepe water in om aan de spotternijen te ontsnappen van diegene die hij tegenkwam. De beer met zijn vlekjes kroop weg achter de ijsbergen om niet gezien te worden. De baardrob, daarentegen, kreeg door zijn vreemde zilveren baard zoveel respect van heel zijn familie "baardrobben" dat ze allemaal bereid waren om hem te helpen.

Zo legden ze duizenden kilometers af op zoek naar de dief.

- *Niets! was het rapport van de baardrob. Mijn familie en ikzelf hebben alleen maar kunnen opmerken dat vissen uit warmere zeeën nu bij ons komen rondzwemmen en niet klagen over de kou.*
- *Niemand! was het antwoord van de witte zwaardwalvis. Behalve enorme tankers die voorbijvaren omdat het ijs ze dit jaar niet tegenhoudt.*
- *Vreemd… ! dacht de tovenaar van het ijsparadijs luidop. En jij, meneer de beer met je bolletjestrui, wie heb jij ontdekt?*
- *Ikke? zei de beer trots, ik heb hem gevonden, maar ik heb hem niet opgegeten! Op het pakijs wandelt er een man. Helemaal alleen. En hij sleurt een slee achter zich aan. Soms glijdt hij vooruit op houten latten. En dan laat hij zich vooruit trekken door een groot zeil dat bol staat in de wind. Hij ...*

Zonder nog te luisteren naar het vervolg was de tovenaar plots verdwenen. Hij had zich ver weg afgezonderd om na te denken.

- *Schepen, een ontdekkingsreiziger, zou het de mens zijn die mijn toverkrachten steelt? Als dat zo was, dan zou de beer zijn vlekken verloren hebben en de zwaardwalvis zijn witte huid, mijmerde hij.*

Met zijn kop vol zorgen wandelde hij terug naar huis. Hij was helemaal ontstemd.

Gedurende de poolnacht zie je overal brandende kaarsjes voor de ramen van de huisjes in het dorp van Angulak. Terwijl hij dat allemaal aanschouwde van uit zijn ijsparadijs dacht de tovenaar bij zichzelf dat het goed zou zijn de gesprekken onder de mensen even van dichterbij te gaan beluisteren.

- *Misschien maken ze mij een beetje wijzer, dacht hij terwijl hij op zijn vliegende schelp kroop.*

Maar wat hij hoorde maakte hem zo diep bedroefd dat hij er zwaarmoedig van werd. Zijn paleis zag er in zijn ogen plots zo triestig uit zonder dat witte landschap er rond dat hij dan maar besloot niet meer naar huis te keren. Hij nestelde zich op de vensterbank van een geel huisje vastgeklampt aan de rots in de vorm een hart…

Alvorens in slaap te vallen keek hij nog even naar de hemel en zei:

- *Hela, jullie twee daar boven. Ja, jij zon en jij maan, jullie hebben mij wakker gemaakt!*
  Als jullie me dat aandoen, dan kunnen jullie me ook helpen mijn toverkrachten terug te vinden.
  Of laat me dan met rust; ik heb slaap nodig!

Daarop sloot hij zijn ogen en liet zich wegzinken in een diepe slaap.

Maar diezelfde nacht lag Angulak zo te snikken dat hij wakker schrok. Haar verdriet bracht hem helemaal in de war. Hij was nog maar half wakker zodat hij zijn magische formule verkeerd uitsprak. In plaats van te zeggen :

- Schelpewiet, schelpewat,breng me naar het pakijs en vlug doe je dat!

... zei hij :

- Uluwiet, uluwat,breng me naar het pakijs,en vlug doe je dat!

De mosselschelp vertrok toch. Ze was het zo gewoon te vliegen dat twee andere woorden in de formule het verschil niet maakten. Een ulu, dat kromme mesje, maakte zich los van de muur waar Angulak het opgehangen had en alsof het betoverd was vloog het de schelp achterna, richting pakijs.

- *Hij heeft een mes bij zich, hij gaat de dief van het ijsparadijs doden! zegden diegenen die het vreemde gedoe zagen voorbijvliegen.*
- *Hij vliegt naar de Kratoena (= blanke mens) die helemaal alleen op het pakijs loopt. Hij is de dief en niemand anders, voegden de anderen eraantoe. En terwijl het gerucht de ronde deed, deed iedereen er nog een schepje op.*
- *Oef! dacht de gevlekte beer bij zichzelf, nu kan ik eindelijk mijn schuilplaats verlaten. Ik ga hem een handje toesteken. Mmmm… lekker mensenvlees, dat lust ik wel.*

Boordevol hoop begon hij te snuffelen naar de sporen van zijn prooi. Hij was er vast van overtuigd dat zijn vlekken na het feestmaal helemaal zouden verdwijnen…

Maar het pakijs is enorm uitgestrekt en de tovenaar die in de gedachten kon lezen van diegenen die hij betoverd had sprak een nieuwe magische formule uit:

- *Berewiet, berewat, in toendra en ijsvlaktes loop verloren of 't is van mij dat je 't zal horen!*

De tovenaar was dus de enige die de Kratoena ontdekte. Hij bekeek hem onopgemerkt van op zijn vliegende mosselschelp

Plots begon deze rond te wervelen.

- *Hulp! We storten neer! Vlug, land! beviel hij.*

Maar niets hielp; hij hing met zijn hoofd naar beneden.
Terwijl hij zich aan zijn mosselschelp probeerde vast te klampen, zag hij een rode helikoper die aangevlogen kwam en waaraan een lange draad bengelde.
Kratoena maakte er een zak aan vast en riep:

- *Zorg er maar goed voor! Het zijn kostbare monsters voor de wetenschappers die strijden tegen de opwarming van het klimaat.*

De tovenaar was zo verbaasd dat hij zijn schelp losliet… Het was het eerste ongeval van een vliegende mosselschelp op het pakijs!

Het komt misschien door de warmte dat het ijs niet meer gehoorzaamt. Het is dus de opwarming van het klimaat die mijn toverkrachten steelt. En die ontdekkingsreiziger en zijn vrienden trachten mij te helpen.
Kratoena moet beslist dat verwoeste dorp zien, probeerde hij weer zijn gedachten bij elkaar te krijgen, terwijl hij daar op het ijs zat.

Maar over de mensen had de tovenaar geen enkele macht. Hij moest listig te werk gaan om Kratoena van zijn weg af te leiden en hem naar zijn paleis te brengen.

De zon en de maan hielpen hem in zijn taak.

Verschillende nachten na elkaar ontplooide de zon zo'n mooi noorderlicht dat Kratoena in volle verrukking voor zijn tent ernaar stond te staren. Op enige afstand, maar niet te ver zodat je die kon zien en in de richting van zijn paleis, legde de tovenaar toen de ulu (=mesje) die hem de hele weg gevolgd had. De maan deed zo haar best om haar stralen ernaartoe te sturen dat de eenzame wandelaar plots dacht dat hij iets zag in de verte.

Krantoena stond voor een echt raadsel : op het pakijs had hij nog nooit iets zien liggen! Hij stapte dan maar in de richting van wat hij dacht te zien, maar als bij wonder kwam hij nooit dichterbij.

Opdracht geslaagd voor de tovenaar! Na een paar dagen zeilskieën op het pakijs en wat varen op zijn drijvende slee daar waar het ijs al verdwenen was, vond Kratoena eindelijk de ulu aan de voet van een houten huisje langs de zee, niet ver van het paleis van de tovenaar…

- *Vreemde plaats, was de eerste gedachte van Kratoena toen hij de deur openduwde waarop geschreven stond: "Zomerverblijf van Meneer de Kerstman".*

Kratoena was van plan daar wat te blijven.

- *Hij is te dun om de Kerstman te zijn, zeiden sommigen in het dorp toen ze die vreemdeling zagen.*
- *Hij heeft geen rendier, maar een drijvende slee; hij is het dus niet, zeiden anderen.*
- *Het is volop winter, de Kerstman heeft veel te veel werk om nu op vakantie te komen, zeiden nog anderen.*

Een paar nieuwsgierigen eerst, weldra gevolgd door de rest van het dorp, probeerden in contact te komen met die Kratoena. Elk had een geschenk bij zich om hem te verwelkomen.

Kratoena sprak hen over het ijs, over de opwarming van het klimaat en over alles wat de wetenschappers al wisten. De dorpsbewoners, van hun kant, legden aan Kratoena uit welke de gevolgen daarvan waren die ze konden opmerken. En ook dat dit alles hun werk en het leven in het dorp nu veel moeilijker gemaakt had.

- *Zeehonden zij er niet meer, zuchtte Makkak.*
- *Reusachtige olietankers varen nu langs onze kusten sinds het pakijs verdwenen is. En door die gevaarlijke ijsbergen is een olieramp nooit uitgesloten, voegde een andere er nog aan toe.*

…

Dank zij de vissers zond de ontdekkingsreiziger zo veel waardevolle informatie naar de wetenschappers dat deze onmiddellijk een alarmbericht rondstuurden :
"Noodtoestand! Iedereen is verplicht te handelen en zijn levensgewoontes te veranderen!"

- *De Kerstman komt pas in de zomer naar hier om wat rust te vinden en dan nog, niet elk jaar…*
  Blijf hier bij ons, zei Makkak, juist lang genoeg om ons te helpen onze gewoonten te veranderen.

Zonder te aarzelen, omdat de uitdaging uitzonderlijk groot was, en zijn woonplaats niet alledaags, maar ook omdat een eenzaam meisje met de naam Angulak al zijn aandacht trok, aanvaardde Kratoena het voorstel. Ze zag er zo angstig uit.

Weldra zat het zomerhuisje van de Kerstman bomvol. Kratoena verklaarde toen hoe je energie kon besparen om zo weinig mogelijk gassen in de atmosfeer uit te stoten die het broeikaseffect veroorzaken. Iedereen weet dat het deze gassen zijn die verantwoordelijk zijn voor het opwarmen van het klimaat en zo beletten dat het water ijs wordt.

De piepkleine tovenaar die discreet op de rand van de schoorsteen zat miste geen woord van alles wat daar verteld werd.

- *Het zijn gassen die mijn toverkracht stelen! Waar zijn ze, dat ik ze betover?*
  Ik zie ze niet! dacht hij in zijn benevelde geest.

Meteen riep hij met veel opwinding in alle richtingen:

- *Gazewiet, gazewat, laat je zien en vlug maar wat!*

Maar alles bleef zoals het was…

- *Het is een onzichtbare dief, was dan zijn besluit. En dit stelde hem niet gerust.*

De tovenaar maakte zich wel zorgen. Hij besloot dan maar verder te luisteren naar het gesprek:

- *Om geen broeikasgassen te produceren zouden we zo weinig mogelijk auto's, helikopters of ook nog vliegtuigen moeten gebruiken. En ook andere voertuigen van dat soort, zei Kratoena. Lopen of gewoonweg wandelen, dàt is goed voor de gezondheid. En voor lange afstanden hebben jullie dan ook nog je slee, voortgetrokken door de honden. Zo moet het van nu af aan. Omdat er in mijn land geen sneeuw genoeg ligt kunnen ze fietsen gebruiken in de plaats van sleeën.*
- *We zouden de verwarming op een wat lager temperatuur kunnen zetten en warmere kleren aantrekken, stelde Makkak voor. En als we onze huizen goed isoleren kan de blizzard er niet meer in, zo hebben we het niet te koud.*

Het woord "blizzard" deed Kratoena denken aan de hernieuwbare energieën. Hij begon dan maar te vertellen hoe de wind en de zon propere energiebronnen konden zijn.

In de zomer, aangezien de zon niet onder ging in het dorp van Angulak, zouden zonnepanelen nuttig kunnen zijn. In de winter zou de blizzard windturbines laten draaien. Je zou dan kunnen licht hebben, je zou kunnen koken en je verwarmen, allemaal op een propere manier…

De tovenaar voelde zich plots zo machteloos. Alleen de mensen konden die gassen bestrijden die zijn toverkracht gestolen hadden; hij niet!

Het was een treurige tovenaar die naar zijn paleis terug keerde om er voor eeuwig in te slapen en alles te vergeten. Maar onderweg merkte hij Kratoena op in gezelschap van Angulak. Die wilde hij wel volgen.

Bij elke stap die Angulak zette leek ze zo bang en zo onzeker dat Kratoena ze stevig bij de arm nam om ze op de weg terug naar huis te geleiden.

- *Ik heb soms de indruk dat de grond wegzakt onder mijn voeten,*
  fluisterde ze, alsof ze zich wilde verontschuldigen.

Duidelijk verbaasd stelde Kratoena zo veel vragen dat ze verkoos te antwoorden bij een kopje poolthee. Dit is thee die ze zetten door gesmolten sneeuw te schenken op stroop van bessen die ze in de zomer geplukt hebben. De nieuwsgierige tovenaar had ook wel willen aanschuiven, maar hij verkoos discreet op het vensterraam te blijven zitten en zijn oren goed open te zetten.

Kratoena begreep al gauw dat de grond van het dorp aan het smelten was door de opwarming van het klimaat.

Net als een grote beschermende broer doorkruiste hij elke dag de toendra in alle richtingen en hier en daar nam hij met zijn vreemde instrumenten stalen van de grond. Wanneer er genoeg maanlicht was over de uitgestrekte vlaktes nam hij Angulak mee bij de hand en beetje bij beetje liepen ze verder en verder van haar huis om haar zo gerust te stellen. Telkens plaatsten ze dan stenen om de veilige
wegen te kunnen herkennen.

- *Hij verliest zijn tijd! Het is niet op die manier dat mijn toverkrachten zullen terugkomen! Nog een geluk dat de mensen van het dorp initiatieven nemen om hun gewoontes te veranderen! mopperde de tovenaar.*

Angulak daarentegen begon weer te glimlachen , maar ergens binnenin voelde ze heel goed aan dat met de eerste zonnestralen na drie maanden afwezigheid, de drang om er weer op uit te trekken weer bij iedereen zou opborrelen. En ook Kratoena zou zijn koers verder zetten naar andere oorden. Ze wist het maar al te goed…
En zo lang zou het niet uitblijven.

Ondanks de ijzige kou en om hem te laten zien dat ze minder bang was besliste ze dan maar hem te helpen in zijn taak om links en rechts bodemstalen op te halen en bij elkaar te brengen. En stiekem was ze hem "mijn grote poolbroer" gaan noemen.

Zoals hij het deed toen hij alleen op het pakijs liep stopte Kratoena om de twee uur om een heet kopje thee te drinken om zich te verwarmen en wat chocolade te knabbelen om energie op te doen.

- *Bij ons is het gedroogde walvis die ons energie en warmte geeft, zei Angulak terwijl ze hem zwarte stukjes voedsel aanreikte die er alles behalve smakelijk uitzagen.*
  En wat een sterke geur daar nog bij!
  Maar Kratoena durfde niet te weigeren.

Voor de eerste keer in haar leven proefde Angulak die dag de smaak van chocolade. En of ze die lekker vond!

- *Mmm! zei ze met een zachte stem en ze kneep haar oogjes dicht om nog meer van dat heerlijke vierkantje te genieten.*

Kratoena maakte van die korte gelegenheid gebruik om vlug een stukje walvis uit te spuwen dat hij maar niet kon doorslikken.

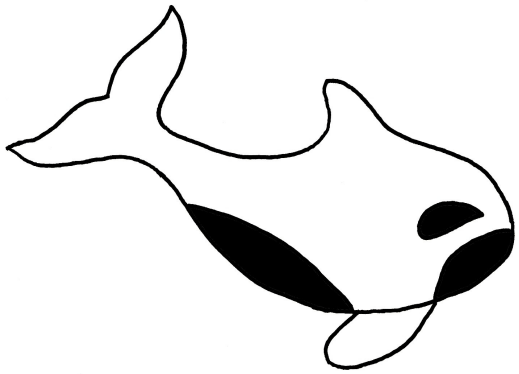

- *Een witte zwaardwalvis, riep ze plots, toen ze haar ogen weer open deed. En ze wees naar de ijsberg waar de tovenaar zich gevestigd had.*

- *Een witte zwaardwalvis? Dat bestaat niet! glimlachte Kratoena. En hij bood haar nog een stukje chocolade aan dat ze op dezelfde manier lekker en zacht in de mond liet smelten*

- *En nu een zeehond met een witte baard zoals de Kerstman, schreeuwde ze het uit toen ze haar ogen opnieuw open deed.*

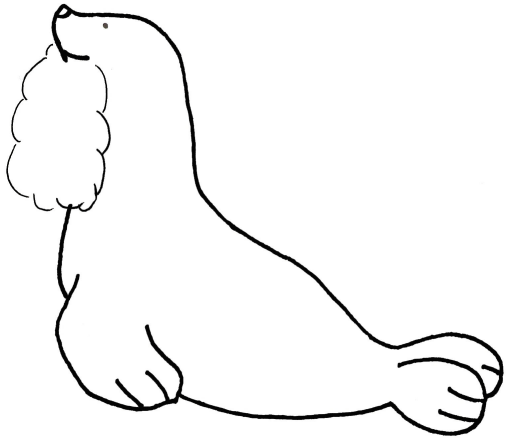

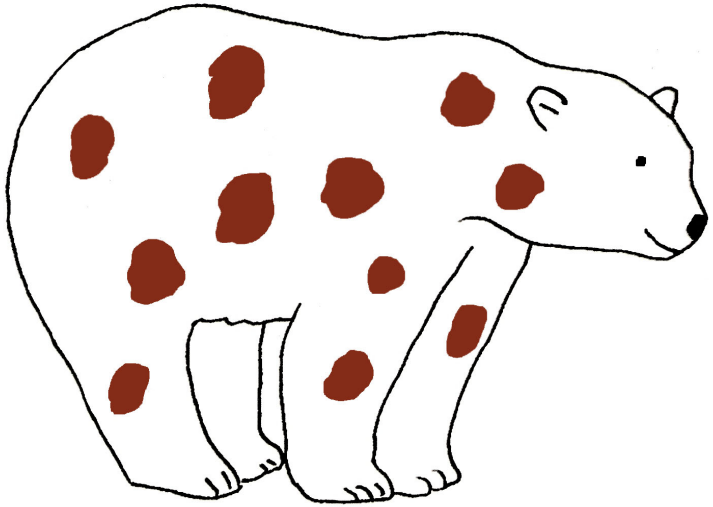

Kratoena die niet zo'n alerte blik had als Angulak dacht dat het haar manier was om nog een stukje chocolade te vragen. Hij glimlachte weer en gaf er haar voor de derde keer, maar nu een flink stuk chocolade, wat Angulak erg apprecieerde.

- *En nu… , kijk daar… , een ijsbeer met vlekken, kon ze maar moeilijk uitbrengen. Deze keer stond ze helemaal verstomd.*

Van op zijn vliegende mosselschelp lachte de tovenaar van het ijsparadijs uit volle borst.
Maar Angulak die net zoals alle mensen in haar dorp zeer bijgelovig was raakte helemaal van de wijs en vluchtte weg zo vlug ze maar kon.

Toen Kratoena zag dat ze in de richting liep van een zone waar de grond dreigde weg te glijden, zette hij het op een lopen, botste tegen iets, maar stopte niet, … want Angulak liep snel, héél snel.

- *"De chocolade heeft me betoverd", snikte ze toen hij haar eindelijk weer inhaalde. "Ik zag …"*

Maar Kratoena sloot haar zo hevig in zijn armen dat ze niets meer kon zeggen. Een hele poos bleven ze daar zo staan terwijl Angulak stilletjes haar tranen liet rollen over haar wangen. Totdat ze plots een bittere rookgeur opsnoof.

- *Brand! Brand! gilde ze onmiddellijk.*

Kratoena keerde zich om en zag hun omvergevallen gasbrandertje en de toendra die alom al vlug vuur gevat had. In geen tijd hadden de vlammen zich uitgebreid.

Net als een ijsbrandweerman haastte de tovenaar zich om tussenbeide te komen. Met gezag in zijn stem sprak hij de toverformule uit:

- *Windewiet, windewat, keer maar weer om en kies een ander pad!*

En de wind die begon aan te wakkeren veranderde opeens van richting.
De tovenaar ging verder:

- *Vlammewiet, vlammewat, stop met dansen en vlug maar wat!*

Maar de vlammen wilden maar niet luisteren.
Hij probeerde dan maar:

- *Vlammewiet, vlammewat, loop niet verder! Hoor je dat?*

Maar de vlammen kropen koppig vooruit. Nu was zijn geduld op:

- *Vlammewiet, vlammewat, verdwijn nu voor goed in het helse vlammengat!*

Maar hem gehoorzamen deden de vlammen niet. Ook deze toverkracht had hij verloren. Nu was hij totaal onderste boven.

Toen kwamen de dorpsbewoners van alle kanten aangelopen. Vuur was zo zeldzaam in hun streek en daarom waren ze zo geschrokken. Onmiddellijk begon de slopende strijd tegen de vlammen. Dagenlang zou die duren, want de vlammen leken uit de grond te komen.

- *Er staat geen wind; er zijn ook geen bomen te bespeuren! En het vuur verspreidt zich op een vreemde manier, dacht Kratoena uitgeput.*

Toen nam hij contact op met zijn vrienden wetenschappers die met hun helikopter een enorm pakket opstuurden. In een paar woorden stond te lezen op een etiket : " Materiaal om bodem in de diepte te bestuderen".

Kratoena had heel wat tijd nodig om dat ingewikkelde materiaal te monteren et om de werking ervan te begrijpen. Intussen zetten de vlammen hun koers verder; niets spaarden ze op hun weg. Ook het afgelegen huis van Angulak moest eraan geloven. Het ging helemaal in de vlammen op. Uiteindelijk, toen ze aan de over het dorp hangende rots aankwamen in de vorm van een hart, was hun liedje uitgezongen. Er was niets meer te vernielen.

In shocktoestand aanvaardde Angulak dan maar om in het buitenverblijf van de Kerstman te gaan wonen. Trouwens, Kratoena sliep liever in zijn tent.

Dagen lang, ontleedde Kratoena de bodem en stuurde hij de resultaten op naar de wetenschappers. Hij voelde zich dan ook uitgeput na al dat werk.

Plots werd de tovenaar heel ongerust. Kratoena herlas luidop de boodschap die hij op zijn computer had gekregen, alsof hij er zich zelf van wilde overtuigen.

- *"In de bodem wonen duizenden bacteriën waardoor alles wat in die bodem gestorven is (blaren, diertjes) verrot en zich dus niet ophoopt.*
  Door de uiterst langzame vertering daarvan komt er een soort gas vrij met broeikaseffect.

Dit gas noemen we "methaan". Zo lang de bodem bevroren blijft zit dit gas erin opgesloten. Het vat gemakkelijk vuur, maar is vooral gevaarlijk voor de opwarming van het klimaat. Het moet dus absoluut onder de grond blijven en daarom moet die grond bevroren blijven! En voor deze reden moet er een einde komen aan die opwarming."

- *Gazewiet, gazewat, … begon de tovenaar opnieuw, maar hij ging niet verder.*

Twee krachtige broeikasgassen bestrijden, … dat was een beetje te veel voor hem. Enkel de mensen zouden dat kunnen, … als ze het echt wilden.

Met een droevig hart keerde hij terug naar zijn paleis en viel er in slaap… De maan en de zon zagen dat het zo welletjes was en dachten er niet meer aan hem nog wakker te maken.

Precies op dat moment kwam de eerste zonnestraal de poolnacht verjagen. Meteen kleurde de horizon roze en stilaan ontwaakte er nieuw leven in het dorp.

De magische kleuren van de hemel betoverden ook Kratoena.

Hij voelde dat hij moest vertrekken om de hele wereld wakker te maken voor de gevaren van dat "methaangas". Hij voelde ook dat hij aan iedereen moest uitleggen wat ze moesten doen om energie te besparen en zo die onzichtbare vijand voor altijd in de bevroren grond van de poolstreken (= de permafrost) gevangen te houden.

Deze taak leek hem zo enorm dat hij er een benauwd hart van kreeg. Nooit zou hij Angulak nog terugzien …

De droefheid was zo voelbaar dat de nog zwakke zon de tovenaar wakker maakte. En terwijl hij naar het oude mes keek dat hij gebruikt had om Angulak de weg te wijzen, sprak hij onmiddellijk de volgende woorden uit:

- *Uluwiet, uluwat, word een juweel en toon me dat!*

Op hetzelfde ogenblik werd de ulu kleiner en veranderde die in goud. Ook de zon had het gezien en weerkaatste er zijn stralen op.

Kratoena raapte het gouden mesje op. Nu wist hij aan wie hij het moest geven.

Angulak maakte het juweel vast rond haar nek en kon alleen maar toekijken hoe haar zielsvriend in de verte verdween. Met tranen in de ogen bleef ze hem nastaren.

Zonder om te kijken vervolgde Kratoena zijn weg en mompelde:

- *Ik zal je missen, mijn sneeuwzusje.*

Ook de tovenaar kreeg het moeilijk om zijn tranen te bedwingen.

Maar hij betoverde niemand meer want het was de houding van de mensen om energie te besparen of te verspillen die over de toekomst van Angulaks dorp en van vele andere dorpen over de hele wereld zou beslissen en niet zijn toverkrachten. Kratoena moest dus iedereen op de hoogte brengen.

Sinds die tijd dwalen in hun witte land, een beer met een bolletjespels rond, een witte zwaardwalvis en een vermomde zeehond. En in zijn ijsparadijs is een tovenaar knusjes in zijn vliegende mosselschelp in een diepe slaap gedommeld. Hij droomt van zijn verloren toverkrachten. Een of andere dag komen ze terug. Een of andere dag…

Pedagogische nota ***"Als ik toverkrachten had !"***

Als vervolg van dit verhaal stellen wij u voor de volgende zin op het bord te schrijven: "Als ik toverkrachten had, dan zou ik …"

Zeg aan de leerlingen : "Wat zou jij doen opdat de tovenaar zijn toverkrachten zou terugvinden en dat de mensen energie zouden besparen?"

Laat de kinderen vrijuit spreken en zelfs de meest zonderlinge ideeën uitbrengen, want toverkrachten openen bij de kinderen de poorten van de verbeelding.

Breng op het bord de zinnen van iedereen samen onder de vorm van een soort gedichtje waarvan elke regel begint met hetzelfde zinsdeel "Als ik toverkrachten had, dan zou ik …"

Daarna val je terug op de werkelijkheid en schrijf je op het bord : "Maar ik ben slechts een kind die voor het ogenblik …"

Deel aan elk kind een blad papier uit en laat het individueel een daad neerpennen die het vanaf vandaag kan stellen om de opwarming van het klimaat tegen te gaan.

Dan is het tijd om alle ideeën samen te brengen en elke leerling schrijft het "gedichtje" over dat op het bord staat en voegt er een persoonlijk einde aan toe.

Vervolgens kan er een titel voor gevonden worden. En waarom zou je die dan niet opsturen naar professor.sneeze@gmail.com ?

Andere pedagogische wenken omtrent dit thema zijn te vinden op www.educapoles.org .